

הכנסת האחת-עשרה
מושב שני

נוסח לא מתוקן

פרוטוקול מס' 231
מישיבת ועדת הכספים

שהתקיימה ביום רביעי, י"ג בטבת התשמ"ו - 25.12.85, בשעה 9:00

נכחו:

חברי הוועדה:

א' י' שפירא - היו"ר
י' ז' אמיר
נ' ארד
י' ארידור
מ' בר-און
ג' גדות
י' כהן
י' מצא
י' צבן
ח' רמון
מ' שטרית
א' שלום
ג' שפט
ד' תיכון

מוזמנים:

י' ארד ()
מ' גביש ()
מ' דר-זיו ()
י' לייטון () משרד האוצר
ע' מודריק ()
ז' פלדמן ()
מ' קפוטה ()
י' ברשאי - משרד התעשייה והמסחר
מ' הרצברג ()
ד' רזניק () בנק ישראל
י' טמלר ()
י' קלינובסקי () לשכת המסחר
ש' תג'ר ()
י' עציון ()
י' שניידר () "עלית"

א' דמביץ - היועץ המשפטי לוועדה
ס' אלחנני - יועצת כלכלית

רשמה:

א' ברק

סדר היום: תיקון תקנות בדבר תעודות מלווה חובה ומלווה מרצון על-פי חוק מלווה מלחמה ומימון רכש
צו מכס ומס קניה (תיקון מס' 4) (קפה פילטר)
הטבות רפואיות לבכירים

היו"ר א' י' שפירא:

אני פותח את הישיבה.
תחילה, הערה ליועץ המשפטי מר דמביץ. בבקשה.

א' דמביץ:

אתמול דובר על התקנות בדבר הלוואות בעלים, ונשאלה השאלה האם ניתן להרחיב דיברתי עם מר בראון והוא אומר ש-95% מהחברות בארץ הן חברות מעטים, ואולי יותר. לכל אחד יש חברת מעטים. אותו אחוז שיוצא מהכלל הזה זה החברות שהמניות שלהן נרכשו בבורסה וגם הקואופרטיבים.

ס' אלחנני:

מבחינה פיננסית כל חברות המעטים אינן דומות לחברה ציבורית אחת.

א' דמביץ:

יש מעט מאוד חברות שמצד אחד הן אינן חברות מעטים ומצד שני אין מניותיהן נסחרות בבורסה. על כן מי שאיננו יכול להנות מזה הוא באמת אחוז קטן.

ח' רמון:

צריך לקבל תשובה ממר בראון למרות שזה אחוז קטן, האם הוא מתנגד.

שאלת המפתח היתה במה אנחנו יכולים לשכנע את מר בראון ובמה איננו יכולים, וזה המכסימום שהגענו אליו. בכל אחד מהדברים האחרים הוא פחד. אין ספק שהתקנות האלה הן זמניות, הן ייבחנו במבחן המעשי בתוך חצי שנה או שנה.

תיקון תקנות בדבר תעודות מלווה חובה ומלווה מרצון על-פי חוק מלווה מלחמה ומימון רכש

היו"ר א' י' שפירא:

אנו עוברים לסעיף הבא בסדר היום: תיקון תקנות בדבר תעודות מלווה חובה ומלווה מרצון על-פי חוק מלווה מלחמה ומימון רכש. בבקשה.

ע' מודריק:

החשב הכללי מבקש לאשר תקנות בהתאם לחוק שכבר חוקקתם בנובמבר 1984. התקנות תאפשרנה יעילות הן לבנק ישראל והן לבנקים. מדובר בריבית בסכומים פעוטים שצריכים לשלם למחזיקי התעודות. אנו מבקשים לדחות את תשלום הריבית הזאת לתשלום הסופי של הקרן למחזיקי התעודות.

י' ארידור:

באיזו מידה זה עולה בקנה אחד עם החוק להגנה על הנכסים הפיננסיים שבידי הציבור?

ע' מודריק:

מדובר בתשלומי ריבית של מלווה מלחמה. תשלומי הריבית אינם צמודים, הסכומים מאוד קטנים והעלות למשק גדולה. אז יש שתי אפשרויות: או להגדיל את הסכומים, וזאת לא עשינו, או מה שאנחנו מציעים - מי שרוצה ימתין עד לתשלום הקרן ויקבל את אותם סכומי ריבית פעוטים כשהם צמודים. אז נותנים לבעל האגירת את הקרן עם הריבית, כאשר היא צמודה. הפדיון ב-1988 וב-1989.

י' צבן:

מתי התכנית לבטל את חוק ההגנה על הנכסים הפיננסיים?

ד' תיכון:

הנושא שמונח לפנינו הוא זניח, חבל להתייחס אליו כי מדובר בסכומים פעוטים. אבל בהזדמנות זו אני רוצה להזכיר לאוצר ש-1986 בפתח, וואז אנחנו נתבעים לפרוע את מלווה בטחון 1972. שם מתעוררת אותה בעיה שהתעוררה במלווה בטחון 1971, שכן מפסידיים הרבה מדדים. אני קורא לאוצר להגיש הצעת חוק בענין הזה עכשיו ולא להמתין.

ע' מודריק:

האוצר מגיש הצעה בקרוב מאוד.

ד' תיכון:

מה כוונתכם לעשות?

י' ארידור:

אני רוצה להבין. הרי לפי נוסח התקנות בעצם מה שאתם אומרים זה שאם הזכאי לפרעון לא ביקש את הפרעון, הפרעון יידחה למועד פדיון הקרן. אבל אם הוא לא ביקש, איזו בעיה בכלל קיימת? אתם בעצמכם אומרים שאם הוא לא ביקש, אנחנו מצמידים את הריבית למדד. אם לא ביקש, איזו בעיה צריכים לפתור? אם יש ריבית שהזכאי לריבית חסרת המשמעות לא ביקש אותה, יפרעו את הריבית עם פדיון הקרן, כאשר הריבית הזו צמודה.

י' צבן:

צמודה ממת??

י' ארידור:

מהיום שהריבית מגיעה. אבל אומרים שזה חל כאשר הזכאי לא ביקש את הפרעון של הריבית במועד, וזה כנראה לא חשוב לו, אז שיקבל בסוף צמוד. אבל אם הזכאי, למרות שלא ביקש במועד, נזכר אחרי חודש או חודשיים ובא לבקש את הפרעון, מה קורה אז?

א' דמביץ:

כתוב אם לא ביקש במועד או לאחוריו.

ע' מודריק:

אם הזכאי מבקש, הוא מקבל בכל רגע, גם אם הוא בא באיחור. אם היה פדיון אוטומטי לכולם, היו קורים שני דברים אבסורדיים: א. הבנק היה מוציא כסף מיותר על

משלוח הודעות; ב. הוא היה מחייב את בעל התעודה בעמלה מיותרת על סכום כל כך קטן. משום כך אנחנו אומרים, שמי שלא מתנגד, דוחים את פרעון הריבית לסוף התקופה, והוא זכאי לבוא גם אחרי מועד הפרעון ויקבל לפי חוק המלוות.

ד' תיכון:

הנושא מסתבך קצת. כיום התעודות מצויות בידי הבנקים. בעצם כל הריבית נפדית אוטומטית. בהגיע התאריך הבנק מזכה את הלקוח בכסף? האם יראו את הפקדת התעודות כאילו ביקש לפדות את הריבית או שאתם מחליטים שלמרות שכל התעודות בידי הבנקים, הבנקים לא ישלמו וזה אוטומטית מוצמד?

ע' מודריק:

נלך לפי ברירת המחדל. אם האיש לא יפנה לבנק, אזי זה מוארך וזה צמוד. הבנק לא גובה עמלה מהאיש.

י' צבן:

אני רוצה להבין דבר אחד שיכול להיות שלגבי רוב המקרים הוא זניה, אבל יש צד עקרוני. הבנקים יודיעו לאנשים על ההסדר הזה?

ד' תיכון:

תהיה מודעה גדולה של בנק ישראל בעתונות.

ח' רמון:

הבול עולה יותר מכל הריבית.

מ' בר-און:

בשולי הדיון - אני קורא כבר פעם שלישית את שני העמודים הראשונים של הבקשה, זה כתוב בצורה נוראה, אי אפשר להבין מלה. תכינו ניירות שאפשר להבין אותם.

ד' תיכון:

מה בכוונתכם לעשות בענין מלווה בטחון 1972?

ע' מודריק:

אנחנו נגיש לכם בהקדם את ההצעה לשינוי החוק.

היו"ר א' י' שפירא:

אני מעמיד להצבעה את התקנות.

ה צ ב ע ה

הוחלט: לאשר

צו מכס ומס קניה (תיקון מס' 4) (קפה פילטר)

היו"ר א' י' שפירא:

אנחנו עוברים לצו מכס ומס קניה (תיקון מס' 4) (קפה פילטר).

נשמע תחילה את המשלחות. בבקשה, נציגי "עלית".

י' עציון:

אני משמש בתפקיד הכלכלן הראשי של "עלית". מבחינה כלכלית הנושא לדעתנו ברור. הערך המוסף ביצור המוצר הזה הינו 55%, כאשר בחישוב הערך המוסף נלקחים בחשבון הן היבוא הישיר שמבוצע על ידנו שהינו בעיקר קפה, והן הערך המוחלף הגלום במרכיבים המקומיים כולל תשלום התמלוגים לחברה שנתנה את הזכיון. הערך המוסף הוא 55% נטו, מאושר על ידי משרד המסחר והתעשייה ועל ידי המכס, אחרי האמורטיזציה על הבניינים, הדלק והכול. על-פי הקריטריונים להגנת תוצרת הארץ מגיע לנו מכס 11% ואת זה ביקשנו.

לגבי הטענה שהושמעה, שאנחנו מייבאים קפה בעצמנו ולא תובעים עליו הגנת מכס - הקפה שמיובא היום לארץ הן על ידינו והן על ידי אחרים, הערך המוסף הוא בסדר גודל של 30% והמכס מגיע ל-6%. המכס היום הוא 4%, ולא באנו להלין על תוספת 2%, מה גם שהתעשייה הזאת היא תעשיית ינוקא.

מ' בר-און:

מבחינת היקפה היא תעשיית ינוקא?

י' עציון:

תעשיית הקפה פילטר היא תעשיית ינוקא, היא פועלת רק שנה וחצי. כאשר "עלית" רואה הזדמנות עסקית, היא בוחנת את השוק לפני שמבזבזת מקורות שלה ושל השוק. אחרי שמתברר ל"עלית" שיש פוטנציאל והעניין כדאי וראוי ליצור בארץ, פונה ליצור המקומי.

מר שניידר יפרט לפני הועדה את העניינים הקשורים ביצור.

היו"ר א' י' שפירא:

אין יבוא אחר ל"עלית"?

י' עציון:

"עלית" מייבאת להיום קפה ארוז באריזת ואקום במשקל חצי קילוגרם, והמוצר נמכר בכמויות של טון אחד מתוך קפה קלוי שנמכר בהיקף של 150 טון.

י' שניידר:

אני מנהל חטיבת הקפה ב"עלית". אני רוצה לעמוד על הנושא הבינלאומי של מה משמעות קבלת זכיון לחברה להשתמש בשם של חברה. בכל "עלית" יש לנו זכיון להשתמש רק בשם של האג של חברה בגרמניה ובעוד שני שמות נוספים. בתחום השוקולד קשה מאוד לקבל רשיון ביצור להשתמש בשמן של חברות זרות. הסכמנו לקבל מתברת "רומבוסט" הבלגית להשתמש בשמן ויש לזכור שהם חרדים לשמם. ביצור הזה אנחנו מחליפים יבוא ומספקים תעסוקה לא רק אצלנו בקפה אלא גם לתעשיית הפלסטיקה, וייצרנים גדולים נלחמים ביניהם כדי לייצר את הפלסטיק עבור הקפה פילטר שלנו. מדובר על 10 פועלים בפלסטיקה.

י' צבן:

בכמה התוספת הזאת מייקרת את הקפה עצמו? מה החלוקה בין הפלסטיק ובין הקפה?

מה המשקל של עלות העבודה בתוך התחשיב?

בהזדמנות זו אני רוצה לשאול האם אינכם חושבים ששכר העבודה במפעלים שלכם, כמו ביתר המפעלים של המזון בארץ, הוא שכר שאיננו מתקבל על הדעת, פשוט שכר תת-תרבותי, שכר ששום ארץ שמכבדת את עצמה איננה יכולה להשלים אתו, ויכול להיות שאם השכר כל כך נמוך, אינכם צריכים שום הגנה, לא הגנה של 20% ולא של 10%.

היה דיון בוועדה בענין הפיקוח על המחירים, בהשתתפות מנכ"ל משרד התעשייה והמסחר מר יהושע פורר. זה היה לאחר כתבה בטלוויזיה על כמה דוגמאות של העלאת מחירים על ידי שינוי המוצר או התווית החיצונית שלו. כאשר כאן הותקף משרד התעשייה והמסחר על חוסר פיקוח יעיל בענין הזה, התגונן מר פורר ואתו מר גלמור, ואמרו לנו שזה מוצר חדש, ומי שהיה צריך לבדוק את זה טעה בענין ותודות לזה קרה מה שקה, והענין בחקירה. חבר-הכנסת ארידור היה יושב-ראש הישיבה וביקשתי לזרז את החקירה, וחבר-הכנסת ארידור ביקש שלא תתקבל החלטה ספציפית לגבי הענין הזה, אבל לפרוטוקול נאמר שהחקירה בעיצומה. אחר-כך אני קורא בעתונות שלא דוברים ולא יעבר.

אני מבקש הודעה רשמית לפרוטוקול של ועדת הכספים, כי זה יחייב להזמין את אנשי משרד התעשייה והמסחר. כאשר אני קורא בעתון ממר מושביץ שאין שום ערעור, לא דוברים ולא יער, אפילו לא נטעו שתילים ביער הזה ולא נולד הדוב הראשון, אני מבקש הבהרה.

י' כהן:

מה הפער בין הפילטר המיובא לבין מה שאתם מייצרים בארץ? אני מבין שאתם רוצים להעלות מ-48 ל-118. אתם הייתם כל הזמן גם היבואנים של אותו מוצר ועכשיו אתם מייצרים. האם הפער הזה קובע אם לייבא או לא לייבא?

א' שלום:

כמה אתם מייצרים מהקפה פילטר וכמה יש יבוא?

התפרסם שיצרני הקפה מאיימים לא לשווק קפה אם לא יעלו להם את המחירים. ברגע שתהיה בלעדיים, איך זה מתיישב עם האיום והסנקציות שאתם רוצים להפעיל?

היו"ר א' י' שפירא:

באיזה מחיר נמכר המוצר המיובא ובאיזה מחיר נמכרת תוצרת הארץ?

ניתן עכשיו את רשות הדיבור ליבואנים.

י' קלינובסקי:

אני מייבא קפה פילטר זה חמש שנים. "עלית" ייבאה גם כן קפה פילטר עד עכשיו. כדי ששאני לא אוכל לייבא היא שלחה מכתב לספק שלי בבלגיה וקנתה 500 קרטונים של קפה והחזיקה אותם במרתף. מדוע היא עושה זאת? אם היא חושבת על יצור, מדוע היא קונה בחוץ לארץ? כאשר אני מוכר לבתי קפה את קפה הפילטר במחיר מוזל יותר, מגיעים אנשי "עלית" ומוכרים יותר זול ממני.

אם "עלית" היא חברה בינלאומית, מדוע אין היא מייצרת את הוואקום בארץ?

היו"ר א' י' שפירא:

הוסבר כאן על ידי נציג "עלית" שהם קודם מנסים לשווק בארץ ורק לאחר מכן נכנסים ליצור.

י' קלינובסקי:

הם מנסים חמש שנים.

מה קרה עכשיו עם הקפה שבו מדובר? אני יבואן זול יותר ב-20%. אני מוכר בכל הרשתות בארץ, כולל שופרסל וקואופ, ב-20% זול יותר, ומחכה לכסף שוטף 30 יום. "עלית" מוכרת את הקפה הזה בארץ כי רוצה להיפטר ממני ומיבואנים אחרים. כאשר אני מציע ללקוח מחיר נמוך יותר, מיד מגיעים אנשי "עלית" ומציעים אף הם לאותו לקוח מחיר מוזל.

היו"ר א' י' שפירא:

"עלית" הגישה את בקשתה למועצה להגנה על תוצרת הארץ. האם הופעתם שם ואמרתם שם מה שאתם מציגים כאן?

י' ברשאי:

נציג לשכת המסחר, מר פיינר, השתתף בישיבה.

י' קלינובסקי:

רק עכשיו אני שומע שהיה דיון כזה.

י' כהן:

היום אתם יותר זולים ב-20%?

י' קלינובסקי:

אני היום זול יותר ב-20%.

היו"ר א' י' שפירא:

מר קלינובסקי, אני מבין שאתה מוכר ב-20% זול יותר מ"עלית". אם כן, מה מפריע לך 7%?

י' קלינובסקי:

כבוד היושב-ראש לא שאל אותי כמה אני מרוויח על זה. אני מרוויח 2% כי אני משווק בעצמי, מעמיס על המכונת ונוסע לכל המקומות בעצמי. הכול יודעים זאת. אם אני צריך לתת 15% לנהג, אני מוכרח להפסיד.

מ' בר-און:

האם יש הבדל בעיכות בין הקפה המיובא לקפה של "עלית"?

אני מבין שהתחלתם ב"עלית" לייצר לפני שלוש שנים.

י' עציון:

לפני שנה וחצי.

מ' בר-און:

לפני שייצרתם, היתה תחרות ביבוא? מה היה המצב בשוק לפני שייצרתם? מי ייבא?

ג' שפט:

קוסד כל הייתי מיעץ לאדון הנכבד, כאשר אתה טוען את טיעוניך, רצוי שתטען לטובת הענין שלך ולא נגד מישהו אחר.

מה האחוז של היבוא מתוך ה-100 אלף דולר שבהם מדובר?

י' קלינובסקי:

אני מייבא ב-12 אלף דולר לשנה.

שכחתי לומר קודם ש"עלית" איננה מייצרת את נייר האלומיניום אלא מייבאת אף אותו.

ש' תג'ר:

אנו היום מוכרים את הקפה פילטר במחיר דומה לזה של "עלית" ולא מרוויחים דבר על הקופה פילטר.

היו"ר א' י' שפירא:

אולי "עלית" תיתן לכם 5% ותוכלו למכור? אם המרווח שלכם 2% בלבד ובסך הכול היבוא 12 אלף דולר, אז אולי "עלית" תיתן לכם 5% מהשוק ותסתפקו בזה?

י' צבן:

ההכנסה שלך היא 240 דולר?

י' קלינובסקי:

"עלית" שולטת ב-95% מן השוק.

ש' תג'ר:

אנחנו היום מהווים 5% מהשוק. אם יעלו לנו את המכס ב-7%, נצטרך להפסיק לייבא ואז ישאר גורם אחד בשוק, ואתם מבינים את משמעות הדבר. אני דואג גם לציבור.

י' טמלר:

נשאלה בישיבה הקודמת השאלה מה סך כל היבוא שהיה בשנה שעברה. לפי הנתונים שבידינו, בשנת 1984 סך היבוא היה לא יותר מ-50 אלף דולר, וזה לא היה של "עלית".

י' עציון:

בקשר לפיקוח על המחירים, בענין השוקולד: היתה כותרת בעתון. לא הייתי נוכח בישיבה כאשר מנכ"ל משרד התעשייה והמסחר אמר מה שאמר. למחרת היתה הכחשה מטעם מנכ"ל משרד התעשייה והמסחר שהוא לא אמר או שהטעו אותו, ו"עלית" לא עברה על חוק הפיקוח

על המחירים. האמינו לי, יש פיקוח בנושא, ובאים אלינו עם תלונות, מפקחים ומסתכים על "עלית" בשתיים-עשרה עיניים. במשך כל השנה הזאת לא נמצאה עילה לתבוע את "עלית" על חריגה בהעלאת המחירים. אותו המוצר המפורסם היה המשך של מוצר קיים וזה בהתאם לחוק. האמינו לי, זה נבדק ואם היתה עילה לתבוע את "עלית", היתה מוגשת תלונה.

בענין שכר העבודה: שכר העבודה הישיר שמושקע במוצר הזה מהווה 25% מסך כל העלות. אינני מדבר על שכר עבודה של עובדי ההפצה וכו'. חבר-הכנסת צבן דיבר על שכר העבודה הנמוך. אם יעודדו את היבוא, המוצר יהיה פחות כדאי ויהיה למפעל "כדאי" לשלם פחות. ככל שהיצור יפקח, נוכל להכניס מודרניזציה ולהעלות את שכר העבודה. נכון, יש בעיה של שכר בתעשיית המזון. יש בעיה בשוק הישראלי לגבי סדרות יצור קטנות.

היו"ר א' י' שפירא:

אני מבין שהולך להיות הסכם בין ההסתדרות לתעשיינים בענין שכר מינימום.

י' עציון:

אנחנו ערים לבעיה ואנחנו רוצים למשוך אלינו עובדים. אחת הדרכים למשוך עובדים היא על ידי העלאת שכר העבודה. אנחנו רוצים להעלות אבל אנחנו מוגבלים על ידי הגבלות של שכר ומחירים.

כאמור, מ-100% עלות המוצר, שכר העבודה מהווה 25%.

י' צבן:

זאת אומרת שעלות שכר העבודה זה 450 דולר לחודש לפועל, כי יש לכם 1,800 דולר יצור לעובד, ו-25% מזה זה 450 דולר.

י' עציון:

לגבי פער המחירים - הפער הממוצע שמצאנו בשוק מסתכם ב-10%. זאת אומרת, היבוא זול מאתנו בערך ב-10%. קשה מאוד לשקלל את כל תנאי התשלום, אבל בסופו של דבר ההשערה שלנו על סדר גודל של 10%.

הועלתה כאן תביעה של מחיר הקפה, ואני מציע שמר שניידר יתייחס לנושא. מכל מקום, אנחנו אף פעם לא הפסקנו ולא נפסיק לספק קפה. אבל אם יתעורר גל שמועות שמחיר הקפה עומד לעלות, אנחנו לא ערוכים לספק את צרכי השוק במצב של פאניקה, של אגירה, ואז יוצר מחסור. לייצר יותר ממה שאנחנו יכולים, לא נוכל.

משום מה אותבים "להתלבש" עלינו. אם היתה עילה, היו תובעים אותנו.

לענין הבלעדיות ומונופול - איננו מבקשים סגירת היבוא אלא הגנה על תוצרת הארץ לפי קריטריונים מינימליים מקובלים. כך שאין חשש שיהיה מונופול.

י' כהן:

אם הפער 10% ואתה תובע העלאה של 7%, אז במרווחים האלה אין אפשרות לייבא. יכול להיות שלא צריך לייבא, אבל זו השקפה אחרת.

י' שניידר:

השכר שאנחנו משלמים הוא על פי ההסכמים המקובלים בין ההסתדרות להתאחדות התעשיינים, והטענות לא צריכות להיות מופנות אלינו.

ג' גדות:

מה שהעלה חבר-הכנסת צבן - ואינני מזדהה אתו תמיד - מעמיד לפני סימני שאלה. הרי הרווח הולך למקום כלשהו. יכול להיות שהוא לא אצל בעלי המניות אלא אצל הסוכנים, אבל משהו "דפוק" כאן.

י' שניידר:

אם ביבוא מרוויחים 240 דולר, וזה הנושא לפני ועדת הכספים, ואם אנחנו מצליחים ליצור גלגול של 300 אלף דולר ויוצרים מקומות תעסוקה ויצרני הפלסטיק והקרטון מרוויחים, זה לא ה-240 דולר שמר קלינובסקי מציין. נסעתי שלוש פעמים מתל-אביב לכאן וזה עלה לי 240 דולר. אפשר לשבת על החשבונות שלנו ולראות.

ג' גדות:

אתה מופיע כנציג משרד התעשייה והמסחר שמספק מקומות עבודה?

היו"ר א' י' שפירא:

נניח שהיבואנים האלה מייבאים יחד 50 אלף דולר. אתם מוכנים למכור להם סחורה עבור 50 אלף דולר ולתת להם מרווח שהם יוכלו להרוויח?

ג' גדות:

אני נגד זה שיעשו עסקאות בוועדה. זה שוק חופשי.

י' שניידר:

הושמצנו כאן על ידי מר קלינובסקי. אני רוצה לומר שיש לנו מספר מפעלים, כולל מפעלים בערי פיתוח.

לגבי האיכות: אנחנו מייצרים את הקפה בארץ תחת ביקורת צמודה של המפעל. אנחנו קונים את הקפה בהדרכה של המפעל. אנחנו שולחים כל שבוע דוגמאות לחו"ל. אנחנו מניחים שאם אנחנו עונים על הסטנדרטים של החברה בבלגיה, אנחנו עונים גם על הסטנדרטים של מדינת ישראל.

היתה תחרות גם בזמן שהיו יבואנים. בגלל אותה תחרות נקלענו לקשיים כספיים גדולים מאוד, ולכן "עלית" נאלצה לקבל את ה-50% מהבעלים.

במסגרת רשיון היצוא יש לנו רשיון לייצא לדרום אפריקה. ייצאנו מספר פעמים ורק בגלל ההתמוטטות של הראנד - - -

י' צבן:

דרך איזו חברה אתם משווקים שם?

י' שניידר:

חבל שהזכרתי את הנושא.

נשאלנו באחת הפעמים לגבי כשרות. אנחנו מייצרים בהשגחת רבנות לוד. אינני יודע לגבי היבוא.

נשאלה שאלה על ידי חבר-הכנסת שפט לגבי אספקת הקפה. אמרו שקראו בעתון שהספקים איימו שיפסיקו לספק קפה. בחודשים האחרונים מחירי הקפה העולמיים עלו עד 5,700-4,500 דולר לטון. בינואר אנחנו גומרים למכור את הכמות שרכשנו.

ג' גדות:

אני רוצה להגיד לאנשי "עלית". אני תמיד בעד תחרות. אבל כאשר אני שומע את הנפח ואת הסכומים, אינני מבין על מה באתם. הייתם צריכים לעודד אותו.

היו"ר א' י' שפירא:

תודה למשלחות.

י' ארד:

היבואן שהתחיל לעסוק ביבוא המוצר הזה הוא "עלית" בעצמה, והיא הביאה לפני שנתיים-שלוש כ-300 אלף דולר. הם יצרו את השוק של אותו מוצר לאחר שהם בחנו ומצאו שניתן לייצר את המוצר והערך הנחסך מגיע ל-50%. סך הכול יש פה ערך נחסך בסביבות ה-30 אלף דולר.

ישנם כללים וקריטריונים שנקבעו לגבי הגנה על תוצרת הארץ. בנושא הזה דנה ועדה בינמשרדית שמשותפת בה נציג לשכת המסחר.

נ' ארד:

המייבא לא ידע על הדיון הזה.

י' ארד:

יש כללים שלפיהם נותנים הגנה על הערך הנחסך בשיעור של 20%. מאחר ויש פה ערך נחסך של 50%, צריכים להטיל מכס של 10%.

י' ארידור:

הבעיה היא הפחד ממונופול בעוד תחום.

מ' בר-און:

זה דבר קטן מאוד ו"עלית" יכולה לסגור את זה. אתה רוצה מונופול ליבוא?

י' ארד:

יש הרבה מפעלים בארץ שהם מפעלים בודדים ובצידם יש יבוא לא גדול. לפי הנתונים של משרד התעשייה והמסחר היבואנים היום מייבאים בין 10% ל-15%, ואלו הם דברים מקובלים לגבי מפעלים בודדים.

י' כהן:

אם תעלה את המכס גם ה-10% האלה לא יהיו.

מ' שטרית:

יכולים לחסל אותם בקלות. אפשר להציף את השוק במחירים נמוכים.

י' ארד:

הפרשי המחירים לא כפי שצויינו כאן. ההפרשים לפעמים גדולים יותר. אני חושב שבשיעור מכס של 11% יש אפשרות לתחרות בין היבוא והיצור המקמי. איננו חושבים שתוספת מכס תחסל את היבוא.

י' ברשאי:

"עלית" שולטת בשוק גם לפני שהיה היבוא. היבוא היה בהתחלה שלה. הם היו רוב השוק קודם. אם לא תהיה הגנה, הם ייבאו ויפסיקו לייצר, כי אם יותר זול לייבא, אין מייצרים. ההפרש הוא לא 11% ולא 7%, כי התוספת מ-4% עד 11% חלה על החלק של ערך היבוא סי"פ. ההפרש הוא 4% ואני חושב שזה לא רווח שאי אפשר להתגבר עליו.

סך כל היבוא 100 אלף דולר ו"עלית" פיתח את השוק בעבר. היבואן שהתלונן על "עלית" הגדיל את היבוא שלו בשנה שעברה פי שלושה. זה שיעור הגנה שמקבלים אותו ויש הגנות הרבה יותר גדולות שלא נותנות לייבא. אני חושב שזה דבר מינימלי של 20% על הערך הנחסר.

י' כהן:

אני נגד יבוא מתחרה בסדרי גודל שמסכנים יצור מקומי. אם מדובר במוצר יחסית לא גדול אבל שסך כל היבוא שלו הוא 10%, זה הפילטר שלנו להבטיח ש"עלית" לא תהיה בלעדית כי אז היא תעלה מחירים באופן בלתי סביר. אם הייתי יודע שבתנאים האלה זה מסכן את היצור המקומי, הייתי אומר שצריך לתת הגנה. בפועל זה לא מסכן. זה כיום 10-12%, אז אני בדעה שצריך להשאיר את זה, זה לא שווה את הוויכוח פה, אלא אם יתברר שזה מסכן את היצור המקומי. לדעתי, צריך להשאיר את המצב הקיים.

מ' בר-און:

אינני מבין את הדיבורים האלה. תפקידה של ועדת הכספים להגן על הכלכלה הישראלית. יש פה נתונים פשוטים - - -

י' כהן:

"עלית" תעלה מחירים באופן בלתי סביר.

מ' בר-און:

יש מי שמפקח עליו.

נ' ארד:

התפקיד שלנו גם להגן על הצרכן ולא לתת יד למונופול.

מ' בר-אום:

מדובר לא במוצר חיוני שצריך להגן על עניי העם. את קפה הפילטר שותים אנשי המעמד הגבוה בתל-אביב. אינני מרחם עליהם כל כך. יש פה מקרה מובהק שפה פונים לתת את ההגנה שנותנים לעשרות ומאות מוצרים בארץ הזאת. לא רוצים פה דבר חיג אלא לפי הנורמות המקובלות בתעשייה הישראלית. חובתנו האלמנטרית כוועדת הכספים של כנסת ישראל להגן על התעשייה הישראלית בנורמות המקובלות. לכן לבי לא נחמץ על היבואן הזה אלא אני רוצה ש"עלית" תתגבר ותייצר עוד ותרויח מהדבר הזה. אינני יודע אם זה יחסל את ה-240 דולר שלו, ואם כן, שיתעסק בדברים אחרים.

י' צבן:

יש לי הצעה לסדר. השעה עכשיו 10:20, אם נמשיך בדיון הזה, הנושא שנמסר כבר בתקשורת כמה פעמים שהיום הוועדה תסכם סופית מה היתה ההחלטה שלה בענין הטבות רפואיות לבכירים, לא יגיע היום לסיכום. זו בושה לוועדה.

מ' שטרית:

לא התקשורת מנהלת את הוועדה.

י' צבן:

אני מציע לכן שנקצר בנושא הזה.

היו"ר א' י' שפירא:

נגמור את הנושא הזה.

י' צבן:

עכשיו אני רוצה להתייחס לגופו של ענין. אני מחזיק את הפרוטוקול של הישיבה של הוועדה להגנה על תוצרת הארץ. אם אני צריך להתרשם מהפרוטוקול, אז יש לי בעיה בכל ההליך, כי הרושם שלי - ויכול להיות שאני טועה - שהדיון לא נעשה כפי שצריך להעשות. אני חושב שכאשר דנים בנושא הנוגע לקבוצת אינטרסנטים מסוימת, הנציג הישיר של אותה קבוצת אינטרסנטים צריך להשתתף בדיון. אני מבין שמר פיינר הוא חבר קבוע בוועדה, הוא נציג לשכת המסחר, אבל כאן דנים בענין ספציפי. השאלה האם הוועדה שומעת ורואה חומר מפורט ומסוגלת להשיב לטענות. כי הדיון הזה שהיה פה היה צריך להתקיים למעשה בוועדה להגנה על תוצרת הארץ ולא כאן. הרושם שלי שבועדה להגנה על תוצרת הארץ לא היה דיון לעומק.

מ' בר-און:

גם נציג "עלית" לא השתתף.

י' צבן:

הנציגים של שני הצדדים צריכים היו להשתתף בדיון. יש כאן שני אינטרסים לגיטימיים סותרים: האינטרס האחד הוא פיתוח הכלכלה שלנו, יצירת מקורות תעסוקה לעובדים בארץ. זה אינטרס חיוני ממדרגה ראשונה. האינטרס השני מנוגד לאינטרס של הגנה על הצרכן ומניעת מונופולזציה של המשק. התפקיד של הוועדה הזאת הוא למצוא את האיזון בין שני האינטרסים האלה.

מ' בר-און:

האיזון הוא בנורמות המקובלות.

ג' גדות:

מי קובע את הנורמות?

מ' בר-און:

משרד התעשייה והמסחר.

י' צבן:

אני זוכר את הוויכוחים כאשר "עלית" השתלטה על "צ.ד." ועל "ליבר". אני חושב שזה דבר שהחברה הישראלית משלמת מחיר כי בענף הזה יכולים לקבוע את שכר העבודה ואת המחירים.

היו"ר א' י' שפירא:

שנה וחצי הם מפסידים שוטף. זה מאוד מדאיג. אני קורא את המאזנים שלהם.

י' צבן:

שמעתי על אחד שבכה שלוש שנים שהוא מפסיד בענף הטקסטיל ובסוף הוא קנה בנק. כוונתי ללאוטמן.

היו"ר א' י' שפירא:

אף פעם לא אמרו על לאוטמן שהוא מפסיד.

י' צבן:

בטקסטיל דיברו על הפסדים.

לגבי "עלית", אינני יודע אם שם מפסידים. ערב עיסקת החבילה הראשונה ראינו כמה העלאות מחירים מיולי עד אוקטובר קיבלו "עלית" ו"אוסס" כל פעם כאשר אמרו שהולכת להיות עיסקת חבילה. הם קיבלו העלאת מחירים מקדמית.

היו"ר א' י' שפירא:

אני אקבל את ההצעה לא להצביע היום בנושא.

מ' שטרית:

אני לא מוכן לקבל זאת. אינני רוצה שהתקשורת תכתוב לוועדה על מה לדון.

י' צבן:

הערה אחת לפרוטוקול בקשר לחילופי הדברים שהיו כאן. אני קורא מהפרוטוקול בישיבה הקודמת. אני שואל את מר גלמור: "מתי אתה מניח שתסתיים החקירה בענין 'עלית' והאם זו חקירה מסובכת?", והתשובה של מר פורר היא: "במקרה הזה הענין עובר ללשכה המשפטית". אז יכול להיות שמר פורר טעה, הוטעה והטעה את הוועדה, אבל הוא היה צריך להודיע לוועדה לפני שמכחיש לעתונות את הדברים שפורסמו בשמו.

מ' שטרית:

הייתי רוצה שהדיון יסוב על הנושא העקרוני של הבעיה ולא על "עלית". הייתי מבקש דיון עקרוני בוועדה.

ד' תיכון:

אנחנו לא קובעים מדיניות בוועדה.

מ' שטרית:

אתה צריך לקבוע מדיניות שלך כוועדה. כל נושא שבא לפניך, תחתוך לפי אותה אמת מידה. לדעתי, המדיניות צריכה להיות מצד אחד לא לאפשר מונופולזם מוחלט במשק ומצד שני לאפשר הגנה על התוצרת הישראלית.

אני תמה על העמדות של החברים כי במקרה הספציפי זה "עלית". אם נקים מחר דיון בענין הבקשה משר התעשייה והמסחר לבטל רשיונות ליבוא ברזל, כי "כור" עלול להיפגע, איך יהיו אז העמדות?

לכן צריך ליצור מדיניות עקרונית. אם המדיניות לא ליצור מונופולזם, צריך לאשר רשיונות יבוא לכולם ולקבוע מכסים עד גבול מסויים.

מ' בר-און:

מה הגבול? כל תעשיית ישראל מוגנת על-פי הנורמה הזאת. אתה רוצה לעשות חריג נגד "עלית".

מ' שטרית:

לכן חשוב לי לדעת את העקרונות של המדיניות הכלכלית בתחום הזה, לא רק של הוועדה אלא גם במכס. אני יודע שיש מכס יותר גבוה על שיש מוגמר שמיובא לעומת שיש לא מוגמר שצריך לגמור בארץ.

א' שלום:

להיפך. על שיש לא מוגמר יש מכס גבוה יותר.

מ' שטרית:

נכון. טעיתי. יש מכס גבוה יותר על שיש לא מוגמר. אז עדיף לעבוד עם שיש מוגמר.

לכן הייתי מבקש הבהרה מהמכס מה המדיניות הכוללת, מדיניות שתופסת לגבי שיש ולגבי "עלית".

נ' ארד:

בהמשך לדברי חבר-הכנסת שטרית, יכול להיות שהמקרה שאנחנו דנים בו עכשיו הוא דוגמא לכך שלא צריכים בקלות גדולה לאשר דברים שהמכס מביא אלינו. לא הייתי מבקשת רשות דיבור אלמלא מה שאמר חבר-הכנסת בר-און.

נכון, תפקיד הוועדה להגן על תוצרת הארץ ועל כלכלת ישראל, אבל אני רוצה להזכיר לחבר-הכנסת בר-און שיש גם צרכנים, ופה מדובר בקונגלומראט עצום של חברה אחת שעוסקת לא רק בפילטר אלא בעוד דברים, ויש לנו נסיון עם החברה הזאת. לו היה כאן מצב שחט וחלילה אם אתה לא מאשר את הדבר אתה ממוטט את המפעל, היינו צריכים לשקול מאוד בזהירות. אבל במקרה הזה אני רואה לנגד עיני את הצרכן, ומכאן חשיבות העקרון שמאיר דיבר עליו, שצריך לעשות מרווח קטן של שוק שיאזן מעט את המונופול.

מכאן שוועדת הכספים לא צריכה לאשר את הבקשה.

ד' תיכון:

את אשר היה לי לומר אמרתי בישיבות הקודמות. אבל אני רוצה לומר לחבר-הכנסת בר-און, אחד הדברים שיצרו תעשייה איתנה כאן במדינת ישראל היה נושא החשיפה. כאשר הורדנו את המכסים, אפשרנו בשוליים תחרות וזה הביא לפיתוח התעשייה שלנו.

מ' בר-און:

אבל לא הורדת את המכסים לאפס.

ד' תיכון:

הורידו גם לאפס.

השאלה שנשאלת כאן היא אחת: האם נותנים יד לחיזוקם של מונופולים או בשוליים אנחנו מנסים לדגדג את המונופולים. אני חושב שאנחנו צריכים לשמור שבשוליים נדגדג את המונופולים.

י' ארד:

לגבי השאלה של חבר-הכנסת צבן, נדמה לי שבתיק הזה שלפני יש טופס שבו נמצאים כל הפרטים בצורה המפורטת ביותר שהוגשה לוועדה להגנה על תוצרת הארץ. לפני שמתקיים דיון, מגישים את כל הפרטים, וחברי הוועדה מתעניינים אצל אותו סקטור שנוגע בדבר, ואז מגיעים להחלטה.

ד' תיכון:

הגיע הזמן שהוועדה הזאת תהיה ועדה ציבורית.

היו"ר א' י' שפירא:

היא ועדה ציבורית.

ד' תיכון:

אני יודע איך היא מקבלת החלטה.

י' ארד:

צריך לזכור שחלק מהיצור אלה מרכיבים מיובאים. אלומיניום עדיין לא מיוצר בארץ ומיובאים אותו, ועל אותם מרכיבים מיובאים יש מכס של 2%. כלומר, היום מתוך 4%, יש 2% שחלים על המרכיבים המיובאים, כך שנטו ההגנה שניתנת היא 2%.

לגבי הנושא של עיבוד שיש - הוגשה בקשה ונביא הצעה להוריד את המכס על השיש הבלתי מוגמר כדי לתת להם את ההגנה הזו שנותנים לכל המפעלים. כל מפעל שפונה אנחנו חייבים לבוא ולתת לו את ההגנה.

ד' תיכון:

כאשר נדון על השיש, העלה גם את הנושא של השיש ביהודה ושומרון.

י' ברשאי:

אני רוצה להתחיל בדברי חבר-הכנסת תיכון. פעלנו במקרה הזה לפי הקריטריונים של החשיפה, וזה 20% על הערך הנחסך. מקבלים הגנה ככל שהמרכיב המקומי עולה, וזה כדי לעודד להקים מפעלים בערי פיתוח. 20% זה לא מוגזם. אני רואה מה עושים למשל בארצות השוק המשותף.

י' ארידור:

הבעיה לא ההגנה אלא המונופול.

י' ברשאי:

מה שמטריד אותי בענין הוא שאנחנו לא משופעים בהשקעות. אם מפעל יודע שיבוא מתחרה זו בעיה כל כך פרובלמטית, הוא לא יבוא.

היו"ר א' י' שפירא:

אולי נחליט על חצי שנה, ובתוך חצי שנה יבדקו את העניין?

ג' גדות:

לא. אני מבקש להצביע על זה.

י' כהן:

אם יתברר שהיבוא יגדל בשיעורים סבירים וזה מסכן, נחזור לדון.

היו"ר א' י' שפירא:

נדחה את ההצבעה היום.

ג' גדות:

למה?

היו"ר א' י' שפירא:

זו זכותי. אינני צריך להגיד מדוע.

ג' גדות:

מאחר שאני מעריך את עובדת היותך דמוקרטי, אינני מבין מדוע אתה דוחה את ההצבעה.

היו"ר א' י' שפירא:

כל עוד אני דוחה, אין לו הגנה.

ג' גדות:

אני חושב שזה לא הוגן כלפי חברי הוועדה שישבו ושמעו והתייחסו לנושא והדברים ברורים. אני רוצה לומר בכל הידידות, התקבל הרושם שמשום שעמדתך, אדוני היושב-ראש, היא שונה ממה שנראה כדעת החברים, אתה מנסה לעשות מעשה כמו התייעצות סיעתית של היושב-ראש.

היו"ר א' י' שפירא:

לא אמרתי התייעצות סיעתית.

ג' גדות:

אני אומר מעין התייעצות סיעתית של היושב-ראש. אני פונה אליך, תעמיד את הנושא להצבעה. החברים אמרו את דעותיהם והענין ברור.

היו"ר א' י' שפירא:

רבותי, היושב-ראש איננו צריך לתת נימוקים כאשר הוא לא רוצה עכשיו הצבעה. אני יהודי גלוי, אני רוצה לבדוק מה הוועדה רוצה פה, את "עלית" או את הנושא. אם הכוונה היא בהזדמנות זו "לעלות" על "עלית", אינני מסכים. כל הענין הוא שטותי מאין כדוגמתו. אומר כאן יהודי שהוא מייבא ב-12 אלף דולר ויש לו מרווח של 28%. כל היבוא הוא 100 אלף דולר. לכן אני רוצה לברר את הנושא עם האיש מלשכת המסחר שהשתף בישיבת המועצה ולשמוע אם יש פה שמירה על זכויות הצרכן.

ג' גדות:

אם אתה רוצה לעשות את זה, תעשה את זה בתוך הוועדה. מה שאתה אומר אלו הם דברים מאחורי הקלעים.

היו"ר א' י' שפירא:

אני אזמין לוועדה את האיש שהשתף בישיבת המועצה.

הטבות רפואיות לבכירים

היו"ר א' י' שפירא:

אנחנו עוברים עכשיו לנושא של הטבות רפואיות לבכירים.

מ' שטרית:

אני מבקש התייעצות סיעתית לפני הצבעה.

היו"ר א' י' שפירא:

אני רוצה לקרוא לכם מן הפרוטוקול הקודם של הוועדה מיום 10.12.85, עמ' 29.

"היו"ר א' י' שפירא: לפנינו שתי הצעות: האחת - ביטול ההטבות לכולם, פרט לשופטים ודיינים, בתחילה מ-1 באפריל 1986. והשניה - ביטול ההטבות לכולם, ובכלל זה לשופטים ולדיינים, בתחילה מ-1 באפריל 1986. בכל מקרה תוקם ועדת משנה, שאני אחליט, בהתייעצות עם מרכזי הסיעות, כפי שאני נוהג תמיד, איך להקים אותה, מה יהיה הרכבה ומי יעמוד בראשה." זה היה הסיכום. לאחר מכן אני ממשיך: "אני מעמיד להצבעה זו מול זו" - כי מישהו הציע שהתחולה מיד ומישהו הציע ב-1 באפריל. אחר-כך אומר חבר-הכנסת חיים רמון: "אני הצעתי נוסח משפטי בהתעייצות עם היועץ המשפטי לוועדה גם בנושא של הגימלאים". לאחר מכן אני אומר: "אני מצביע על נוסח כולל. אני מעמיד להצבעה שתי הצעות, שבכל אחת מהן התחילה היא 1 באפריל 1986, ובשתיהן מדובר על הקמת ועדת משנה, אלא שהצעה אחת כוללת שופטים ודיינים והשניה איננה כוללת שופטים ודיינים". לאחר מכן מתקיימת הצבעה, ונאמר בפרוטוקול: "בעד ההצעה לבטל את ההטבות הרפואיות לכולם - 5. ההצעה לבטל את ההטבות הרפואיות לשרים, סגני שרים ונושאי משרה שיפוטית החל מ-1.4.86, נתקבלה."

אני רוצה להגיד קודם כל שמבחינת הפרוטוקול אני הבאתי בסיכום קייז ברור. כי עכשיו יש פה ויכוח. חבר-הכנסת חיים רמון אומר שהצבעה היתה, וכך הבנתם כולכם - גם חברי הכנסת ארידור וגדות - על ההחלטה לביטול ההטבות לפי החלטת ועדת הכנסת.

ג' גדות:

לא ככה.

ח' רמון:

חבל על הדיון. אם יש החלטה, היא נכונה.

כאשר הועמדו ההצעות ועלה גם הענין של תחולה ב-1 באפריל ושאלתי גם על הגימלאים, אז בפרוטוקול אי אפשר לתאר את הרוח שהיתה בוועדה, כי אז אמרו שלא שומעים והצבענו. לי היה ברור שכל הזמן מתייחסים להורדת ההטבות והשוואתן לחברי הכנסת. כדי שלא יוצר מצב שגימלאי שר מצבו היום נחות מגימלאי חבר-כנסת ב-1 באפריל. כך דיברנו.

למחרת, כאשר העלה חבר-הכנסת יאיר צבן את הענין, ואני דיברתי והסברתי מה לדעתי החליטו, אז אני זוכר שגם יורם ארידור וגם אתה גדעון גדות - והדברים נרשמו בפרוטוקול - אמרתם שלזה התכוונו. כלומר, שלא אנחנו נגרום למצב שהוא לא סביר מבחינתנו, שגימלאי שר יהיה נחות מגימלאי חבר-כנסת. הרי זה לא יעלה על הדעת. זה היה הנוסח שהבנתי.

אני רוצה שיהיה ברור שאני בעד שהכול יבוטל. אני חושב שהדרך שבה צריך לעשות זאת היא שבכירים יהיו שווים לחברי כנסת, ואז ועדת הכנסת צריכה לבטל כל מה שיש לחברי הכנסת, כולל הגימלאים. אבל אינני רוצה שיווצר מצב שהיה פה, שכתוצאה מהחלטת ועדת הכנסת היתה תקופה שמשכורת חבר כנסת היתה גבוהה ממשכורתו של שר.

י' כהן:

אני רוצה להבהיר: 1. ועדת הכספים עצמאית בהחלטותיה בתחום אחריותה; 2. לפי מיטב הכרתי, קבענו לעשות שני דברים: א. אמרנו שאנחנו רוצים שזה יחול מ-1 באפריל.

הי"ר א' י' שפירא:

כדי לא לעשות עוול.

י' כהן:

ב. קבענו שגם ההטבות של נסיעות לחו"ל יבוטלו, אבל אמרנו שיש הטבות כמו סיעוד או בעיות מיוחדות ולגביהן נקים ועדת משנה.

לכן גם מבחינת כבודה של הוועדה, אנחנו לא מתיישרים לפי ועדת הכנסת אלא קובעים לפי מידת מצפוננו. מצפוננו אומר שלא חוטפים בענין הזה אלא רוצים שהות. משום כך אמרנו ש-1 באפריל 1986 מבטלים את כל ההטבות ומקימים ועדה כדי לבדוק את הבעיות המיוחדות. זה נוסח ההחלטה.

ח' קופמן:

אחרי מה שאמר חבר-הכנסת יגאל כהן אין לי מה להוסיף.

י' צבן:

אני חושב שצריך להוציא לקח מהענין. ההחלטה שאנחנו מקבלים היא החלטה שחייבת להיות בניסוח שמתייחס לסעיפים מסויימים. הליקוי הוא שלא הונח על שולחן הוועדה נוסח. זו היתה הצבעה כללית לא מנוסחת והיו אי-בהירויות. אני מציע שהיום לא נחזור על כך ונדע על מה מצביעים.

היו"ר א' י' שפירא:

היושב-ראש הביא את הדברים בצורה ברורה ביותר. אם לאחר דיון שאני מסכם ומביא להחלטה מישהו איננו מבין והדבר איננו ברור, אז אפשר לבקש שאחזור על הדברים.

י' צבן:

אינני טוען שזה לא היה ברור. זה כן היה ברור.

היו"ר א' י' שפירא:

אין על מה להצביע.

ח' רמון:

אני מבקש שמר דמביץ יגיד מה הנוסח.

י' צבן:

אדוני היושב-ראש, אני ביקשתי אז למרות שהוועדה החליטה שבדרך כלל ביטול ההטבות האלה ייכנס לתוקף ב-1 באפריל ועד אז תהיה ועדה, ביקשתי להצביע על תחולה מ-1 בינואר, וחברים שהתבטאו תמכו בזה. אינני מבין למה לא להצביע על זה.

ד' תיכון:

יש החלטה של ועדת הכספים וההחלטה ברורה: לא היה שום עיוות. מי שקורא את הפרוטוקול רואה שההצבעה היתה תוצאה של הדיון. לאחר שהצעתי הצעה וגדעון גדות הבהיר אותה ליושב-ראש, ניגשנו להצבעה. יש כאלה שאינם מרוצים כי הנוסחה מעורפלת, ולשם כך הקמנו ועדת משנה שתבהיר את הנושאים הרבים שאתה אינך יודע עליהם ואני יכול להגיד לך עשרה נוספים. אם מישהו איננו מרוצה מההחלטה, הוא יכול לבקש ררוויזיה ואז נקיים דיון אם מסכימים לררוויזיה, ואם תהיה ררוויזיה, ייפתח הנושא מחדש ויהיה דיון.

לגופו של ענין: ההחלטה מורכבת משני חלקים. החלטה אחת אומרת שההטבות יבוטלו מ-1 באפריל 1986, לא מיד. החלטה שניה אומרת שתוקם ועדה שתבדוק את כל העיוותים, ויש הרבה יותר עיוותים ממה שאתה חושב, חבר-הכנסת צבן.

מי שמסתכל על ההחלטה הזאת מבין שהתעוררו בעיות ולכן הלכנו לפשרה כזאת. כל הבעיות האלה, חבר-הכנסת צבן, ילובנו בוועדה המיוחדת. נתנו לוועדה הזו יד חופשית להציע מה שהיא רוצה.

היו"ר א' י' צבן:

והדברים יבואו חזרה לוועדה.

י' כהן:

זה מוסכם על כולם.

מ' שטרית:

משמעות ההחלטה שמבטלים את ההטבות, או לא?

ד' תיכון:

לא מבטלים דבר עד 1 באפריל.

ח' קופמן:

אם אומרים שההטבות יבוטלו, אין טעם בוועדה. אם הוועדה יושבת, אז ההטבות ישונו. כי ברגע שאומרים שההטבות יבוטלו, אין צורך בוועדה.

י' ארידור:

אני בדעה שהפירוש של חבר-הכנסת חיים רמון להחלטה שנתקבלה הוא נכון. אני מדבר עכשיו רק מבחינה משפטית. על מה אני מסתמך? אני בדעה שהפירוש של חבר-הכנסת רמון נכון, אבל מכיוון שהפירוש הזה מעורר בוועדה חילוקי דעות אם זה הפירוש הנכון, מוכרחים להחליט עוד פעם מה הפירוש הנכון. אין דרך אחרת לפתור את הבעיה. לא דרושה רוויזיה כי לא מבטלים.

היו"ר א' י' שפירא:

מוכרחים רוויזיה.

י' ארידור:

הפירוש של חבר-הכנסת רמון נכון ולא דרושה רוויזיה אלא החלטה. אמנם היושב-ראש הביא את הדברים להצבעה, אבל הוא לא הביא להצבעה את ההצעה של חבר-הכנסת חיים רמון.

היו"ר א' י' שפירא:

הבאתי את ההצעה של חבר-הכנסת חיים רמון.

י' ארידור:

אני מסכים שיש עכשיו אי בהירות. אם נחליט על רוויזיה יוצא שכאילו אנחנו הולכים לביטול ההחלטה הקודמת, וזה לא טוב לוועדת הכספים. זה לא טוב ציבורית, כי בחוץ לא יביאו את כל הדיון שיש היום אלא יגידו, שלא רק שלא החליטו אלא ביטלו את ההחלטה. לכן הדרך היחידה הטובה היא להחליט על הפירוש.

יש שתי פרשנויות: 1. שחבר-הכנסת רמון אומר שמצמידים את זה לחברי-הכנסת החל מ-1 באפריל 1986, ומה שחל שם חל כאן; 2. שלא מצמידים לחבר-הכנסת אלא מחליטים בלי קשר לחברי-הכנסת.

על זה צריכים להחליט, מה הפירוש הנכון של ההחלטה.

ג' גדות:

לגבי ההסברים הטקטיים של יורם ארידור, אני חושב שהוא צודק בנושא של הרוויזיה. זאת אומרת, צריך לתת את הפרשנות האמיתית. בהצבעה הקודמת אמנם הוביל את העניין חבר-הכנסת חיים רמון עם נייר שהיה מונח לפניו. כאשר הגענו לכלל הצבעה, בגלל המהומה שהיתה, הורדנו תחילה את הנושא של חבר-הכנסת דנינו מיידית. לאחר מכן התעורר ה"בלאגן" סביב הנושא של כן לקבל או לא לקבל את הנושא של חיים רמון.

ח' רמון:

לא נכון.

י' כהן:

אמרנו החלטה גורפת.

ח' רמון:

אפילו על הגימלאים הוא לא נתן לי לדבר. אינני מקבל לבטל לשרים ולא לבטל לנו.

היו"ר א' י' שפירא:

אי הבהירות תמיד תקרה כיוון שאין נותנים איש לרעהו לדבר. כל עוד זה לא יופסק, אחרי כל החלטה לא יידעו על מה דיברו.

ג' גדות:

כאשר הגענו לכלל החלטה לקחת את זכות הדיבור דן תיכון שהיה עוד יותר קיצוני בעמדות מחיים רמון, והוא הסביר שצריך לקבל חלטה חד-משמעית לבטל את כל טובות ההנאה. תוך כדי הדיון קודם לכן, לפי ההחלטה, עלה גם הענין האם יש קורלציה או להדביק את הנושא לוועדת הכנסת או לא. ואז אמרו חברים שאין לנושא הזה ולוועדת הכנסת ולא כלום.

היו"ר א' י' שפירא:

אני נשבע שלא שמעתי אותו.

ג' גדות:

אני חייב להודות, לאחר שדן תיכון דיבר, הבאתי בפניך הצעה מסויימת שהועלתה בצורה הגורפת. היתה הצעה אחת לכאן והצעה אחת לכאן, וכולם הסכימו שהדבר איננו קשור לכל ענין אחר אלא אנחנו מחליטים החלטה גורפת להפסיק את ההטבות לאלה שאינם חברי כנסת. איננו מדברים על חברי כנסת אלא על חברי הממשלה.

אומר חבר-הכנסת חיים רמון, ואמת, לאחר מכן היתה לנו שיחה קטנה והסכמתי אתו. אני מודה ומתוודה, אם כך, לא הבנתי באותה תוספת את מה שאתה אומר, או לא הסברת או שלא הבנתי כמו שצריך.

לכן, מאחר שהייתי שותף להצעתו של דן תיכון בזמנו, הכוונה שלנו לא היתה קשורה בשום אופן בחברי הכנסת. אני לא רוצה לעסוק בזה ולהביא עוד פעם את כל המהומה על חברי הכנסת. לא מספיק תוקפים אותנו בעתונים? ועדת הכנסת תטפל בענין של חברי הכנסת.

אי לכך אני חושב שהפרוטוקול מדוייק, ההסבר הוא גורף, כאשר אני שב ואומר: הקמת הוועדה באה למטרה מסויימת. יש ענין של תנאים סוציאליים. תנאים סוציאליים הם סך כל מערך תנאי ההעסקה של אדם בכיר. אדם כזה אומר, אני מוכן להיות עשר שנים פקיד כי בנושא הפנסיה והדברים האחרים יש לי יותר. הוועדה צריכה לשבת ולהחליט שטרואקטיבית יבוא פיצוי או השלמה כדי שעובד לא ייפגע. לצורך זה הוקמה הוועדה.

אני חושב שמרבית החברים הסכימו לענין שאנחנו צריכים להפסיק את זה בשכל, וכיצד לעשות את זה בשכל תסכם הוועדה.

היו"ר א' י' שפירא:

לא הייתי בין אלה ששמחו לבטל כי אינני מחפש את הכותרות. מה שהרגיע אותי זה הדברים של חבר-הכנסת חיים רמון שאמר שזה ממילא נכנס ב-1 באפריל.

ח' רמון:

זה היה חלק מההצעה הכוללת שלי. חשבתי שהכול נכנס ב-1 באפריל.

ז' אמיר:

יש דברים ברורים לחלוטין שהתקבלו הן בוועדת הכנסת והן בוועדת הכספים. כל חזרה על אותה הצגה, ממשיכה לקעקע בצורה רצינית ביותר במעמדם של חברי הכנסת.

תארו לכם מה היה קורה במקומות העבודה אם כל עובד היה מתערב ומנהל את המשא ומתן על תנאי העבודה והשכר. זה מה שקורה אצל חברי הכנסת. לצערי, אין בגרות.

ועדת הכנסת החליטה בצורה בהירה ביותר שלגבי חברי הכנסת בכנסת האחת-עשרה אין יותר הטבות, גם אם ההטבות הסתכמה בשנה שעבר בסך הכול בחצי מיליון שקל בלבד. בקשר לפנסיונרים, אין לנו זכות מוסרית לומר להם, מהיום לא תקבלו. יש פה גם בעיה אנושית. לכן אמרנו שיבדקו את הנושא הזה באופן מיוחד. הופעתי לפנייהם לפי בקשתם לפני מספר ימים, הסברתי להם מה קורה, והם מתלבטים בבעיה. כדי לא להיות שרירותיים, אמרנו שתחולת ההחלטה שלנו מ-1 באפריל 1986, וכדי לא לגרום עוולות הקמנו ועדה שתזמין אנשים ותשמע אותם. ייתכן מאוד שהוועדה הזאת תאמר שהחלטה שלנו לבטל הכול, כולל נסיעות לחו"ל, היא נכונה, או שתאמר שיש להכניס שינויים אלו ואלו בהחלטה.

מ' בר-און:

איך אתה מפרש את זה - צמוד לחברי הכנסת או לא?

ז' אמיר:

ועדת הכספים איננה דנה על חברי הכנסת.

מ' בר-און:

השאלה העיקרית היא - אם לחברי כנסת פנסיונרים נותנים, יתנו גם לשרים?

י' כהן:

אנחנו נחליט מה כן ומה לא.

ז' אמיר:

מצבם של סגני שרים, פקידים ובכירים דומה היום לפנסיונרים של חברי הכנסת שלא החלטנו לגביהם. עד 1 באפריל המצב איננו משתנה. ב-1 באפריל, כאשר יתקבלו החלטות בשתי הוועדות, ואנחנו נסתמך על הוועדה הציבורית, יכול להיות שנשפיע על ועדת הכנסת או על מליאת ועדת הכספים כפי שזה יתקבל שם.

אני רוצה לומר לך, אדוני היושב-ראש, ניסיתי לברר מי השר או סגן השר או הפקיד הבכיר ששלח את בתו לארצות-הברית להתקין מתקן תוך רחמי, ואמרו לי שבכלל לא קיים דבר כזה, זה לא אושר בכלל. לפני עשרים שנה מישהו ביקש ונדמה. אז כל הסערה הזאת נתחוללה בגלל ההתקן הזה שלא היה ולא נברא.

ההצעה שלי היא כפי שהחלטנו בוועדה בצורה בהירה ביותר ומנוסחת. זה שריר וקיים ואין לנו עוד מה לבחוש.

מ' שטרית:

אחרי שמיעת הדברים בישיבה הזאת אני מבין איך נוצרו פירוש רש"י ובעלי התוספות.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להבין, האם אנחנו יוצאים מהישיבה הזאת בהחלטה? אם כן, אני מבקש להצביע על נוסח אחד ולגמור.

היו"ר א' י' שפירא:

אין הצבעה.

א' שלום:

אני בעד השארת המצב הקיים ולהקים את הוועדה, ושהנושא יהיה צמוד לח"כים.

ח' רמון:

מאחר שליושב-ראש העניין ברור והוא זה שצריך לחתום, והוא טוען שעל-פי השקפתו מי שאיננו מסכים יבקש רוויזיה, ומכיוון שאינני מבקש רוויזיה, אני מציע שיחתום על מה שאתה חושב שהיתה ההחלטה.

א' דמביץ:

לא לחינם הנחתי על שולחן החברים שני צורות של החלטות. יש צרור א' וצרור ב'. אני מבקש לייחד דקה ולדפדף ולראות את ארבע ההצעות שבצרור א'.

ד' תיכון:

זה לא היה לפנינו כאשר נידון העניין.

א' דמביץ:

אני חושב שהיועץ המשפטי שלכם זכאי לקבל הנחיה ברורה בוועדה. אני לא תמיד מבקש את זה.

היו"ר א' י' שפירא:

אני אתן את ההנחיה הברורה.

א' דמביץ:

יש לפניכם ניר ואני מבקש לדפדף דקה ולראות.

היו"ר א' י' שפירא:

אני אתן לך הבהרה. ההבהרה שלי היא בדיוק לפי הפרוטוקול. הבאתי להצבעה את ביטול ההטבות, לא הזכרתי הצמדה לחברי הכנסת. אמרתי שהתחולה מ-1 באפריל 1986, והוועדה שאם ירצה השם נקים אותה, תתקן כל עוול שיש ותביא את זה חזרה אלינו.

א' דמביץ:

את זה שמעתי. יש בהצעות האלה גם ענין של שמירת זכויות.

היו"ר א' י' שפירא:

עד ו באפריל הכול שמור.

האם אתם מסמיכים שאני עם מר דמביץ נגמור את זה? אני מבין שאתם מסכימים.

א' דמביץ:

אני מבקש להפנות את תשומת-לבכם לעמוד א-3 בנייר שהגשתי לכם, ששם נאמר: "שמירת זכויות - אין בהחלטה זו כדי להפסיק את הנתינה של שירות רפואי או אשפוז שהיה ניתן לפלוני מכוח סעיף 22 האמור ביום תחילתה של החלטה זו".

אתם רוצים את זה? אם לא, יש למחוק את זה.

ג' גדות:

רוצים, אבל יחד עם סעיף 3.

היו"ר א' י' שפירא:

זה מקובל.

ח' רמון:

אם הפירוש של היושב-ראש הוא שכל הסט מקובל, אינני מבקש רוויזיה. היה לי רושם שליושב-ראש יש פירוש אחר. אבל אם אין לו פירוש אחר, אינני מבקש רוויזיה.

הוחלט: לאשר כי ההחלטה מיום 10.12.85 באה לבטל הטבות רפואיות לשרים ודומיהם ולנושאי משרה שיפוטית, הן בפועל והן בגימלאות, לרבות שאירים, החל ב-1.4.86, ושגימלאים ושאיירים המקבלים בפועל שירות רפואי או אשפוז לפי ההחלטות הקיימות תכוף לפני 1.4.86 ימשיכו לקבל אותם.

היו"ר א' י' שפירא:

אני מודה לכם. הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 11:30